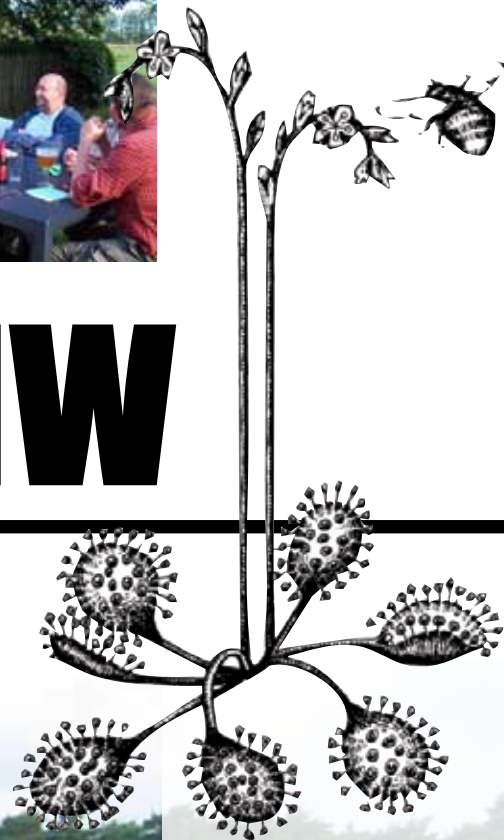

Zonnedauw

driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Noord-Limburg (Lommel-Overpelt)

jaargang 42 - nr4- oktober-november-december

2010

Afdelingsbestuur

Gène Wellens, erevoorzitter
Luc Winters, voorzitter
Jan Leroy, co-voorzitter
Marie-Louise Bosmans, ondervoorzitster
Albert Mertens, schatbewaarder
Paul Verheyen, secretaris, redactie Zonnedauw
Leon Plessers, ledenadministratie
Henri Cuyvers, afgevaardigde voor Provinciaal overleg
Albert Geuens,
Carl Vertommen
Marc Geuens,
Ann Geypen, nazicht teksten Zonnedauw
Gerard Jannis,
Jansen Toon
Herman Poorters
Rik Theuws,
Henri Vaesen,
Paula Alaerts-Vliegen, beheer Wateringhuis, feestcomité
Annemie Alaerts-Van Endert, feestcomité
Hanne Maes, lay-out Zonnedauw

luc.winters@telenet.be
jan.leroy@skynet.be

albert.mertens@skynet.be
pool.verheyen@skynet.be
leon.plessers@helvoet.com
henricuyvers@telenet.be
bertgeuens@skynet.be
carl.vertommen@telenet.be
marcgeuens1@telenet.be
annencarlo@telenet.be

totom@telenet.be
hermanpoorters@hotmail.com
rik_theuws@hotmail.com

petrus.alaerts@telenet.be
patrick.van.endert@telenet.be
hanne_maes@pandora.be

WERKGROEPEN

Albert Geuens: vogelwerkgroep
Guido Jansen: vissenwerkgroep
Luc Winters: amfibieën en reptielen
Gerard Jannis: libellen
Pierre Alaerts: planten
Peter Waelbers: zoogdieren
Albert Mertens: natuurgidsen

bertgeuens@skynet.be
gijans@hotmail.com
luc.winters@telenet.be
gerard.jannis@telenet.be
petrus.alaerts@telenet.be

albert.mertens@skynet.be

CONSERVATORS NATUURGEBIEDEN

Hoofdconservator (H.C.) en coördinator
"De Vloeiweiden in de Watering" (Lommel-Kolonie),
"De Lommelse heidegebieden": de Riebos, de Blekerheide, de Heuvelse heide en de Kattenbossheide,
"De Tip", (dendrologisch park in Lommel-Kerkhoven),
"Het Plat" (Overpelt)
"De Dommelvallei" (Hechtel-Eksel, Peer en Overpelt)
"De Veewei" (Hechtel-Eksel)

Gerard Jannis
Albert Mertens (H.C.), en Pierre Alaerts
André Geypen (H.C.), en Michel Emmers
Gène Wellens (H.C.), Rik Theuws
Theo Renckens (H.C.), Willy Cox en Luc Winters
Albert Geuens (H.C.) en Wouter Beyen
Luc Winters (H.C.) en Fons Kenis

INHOUD

Inhoudsopgave

- Blz 1 Afdelingsbestuur.
 - Blz 2 Inhoudsopgave
 - Blz 3 Woord Vooraf
 - Blz 4 Aankondiging van Activiteiten
 - Blz 8 Er was eens...Hoe de kruisspin haar kruis kreeg
 - Blz 9 Foto uit de oude doos
 - Blz 10 Verslag heidefietstocht 2010
 - Blz 11 Natuurpuntledenfeest aan de Katershoeve te Hechtel
 - Blz 12 JNM: Braakballen verzamelen
 - Blz 13 Kortverhaal over jonge gierzwaluwen
 - Blz 13 Er was eens... de klagende plevieren
 - Blz 14 Publiciteit
 - Blz 17 Rijk aan Natuur aangereikt: Rozenbottel (Hondsroos – Rosa Canina).
 - Blz 18 Een e-mail.
 - Blz 19 Paarden- en andere kracht op de boerderij
 - Blz 21 Negende Likona jaarboek.
 - Blz 22 Beekrandenbeheer in het stroomgebied van Dommel en Warmbeek.
 - Blz 24 Sprokkels.
- Achterste binnenomslag: Colofon.

WOORD VOORAF

Ongeveer een jaar geleden hebben wij onze nieuwe bestuursstructuur voorgesteld. Ondertussen werken onze 3 werkgroepen prima. Misschien toch nog even de contactpersonen vermelden, want je kan je nog altijd aanmelden voor hand- en spandiensten:

De werkgroep educatie, jeugd en studie met als contactpersoon Albert Mertens

De werkgroep vereniging met als contactpersoon Paul Verheyen

De werkgroep reservaten met als contactpersoon Luc Winters

Alleen de functie van voorzitter moest nog aanpast worden. Ondertussen hebben wij een creatieve oplossing voor dit probleem gevonden.

Het voorzitterschap van onze afdeling zal in de toekomst een duobaan worden (zoals in het onderwijs). Het is de bedoeling om zo de taak van de voorzitter te verdelen en te verlichten. Wij zijn dan ook verheugd om jullie te melden dat Jan Leroy bereid is gevonden om deze taak op zich te nemen.

De meesten kennen Jan al van de diverse activiteiten

Jan heeft een jarenlange ervaring in het verenigingsleven en die zal zeker van pas komen.

Na een inwerkperiode van Jan, zullen we bekijken hoe de taken verdeeld zullen worden.

Alice Akkers heeft, na jarenlange medewerking, haar ontslag gegeven als lid van ons feestcomité. Bedankt Alice.

We hebben Annemie Alaerts bereid gevonden om de plaats van Alice in te nemen.

Dat wij daar heel gelukkig mee zijn, moeten wij niet uitleggen. Als je bedenkt dat Paula en Annemie (en eigenlijk de hele familie Alaerts) ons weer een onverbeterlijke BBQ hebben voorgeschoteld in de Katershoeve, met alles erop en eraan, dan begrijp je wat we bedoelen. Niet alleen de vrijwilligers die veel tijd in onze vereniging besteden, maar ook allen die naar eigen mogelijkheden ons af en toe eens komen helpen, zorgen ervoor dat Natuurpunt Noord-Limburg een bloeiende vereniging blijft.

Luc WINTERS

Hierbij foto's genomen tijdens het ledenfeest aan de Katershoeve te Hechtel: Annemie Alaerts in volle actie aan de barbecue en Jan Leroy blikt naar de toekomst.

ACTIVITEITEN

AANKONDIGING

Nog tot eind november 2010

Vogeltrekwaarnemingen en ornithologisch ringwerk

Vanaf half augustus leiden Albert Geuens en Pierre Rutten ELKE zondagvoormiddag de vogeltrekwaarnemingen en het ornithologisch ringwerk in ons reservaat de Kiefhoek.

Voor meer inlichtingen bel Albert Geuens : Tel.: 011/73.27.44.

De familie Beyen organiseert andermaal de vogeltrekwaarnemingen en -tellingen op de Bergeykse Dijk grenzend aan het Hagevenreservaat. ELKE zaterdag- en ELKE zondagvoormiddag wordt er geteld, zeker als er verhoogde trekactiviteit is. Voor meer informatie bel even de familie Beyen op: Tel.: 011/64.35.80.

Op de Maatheide/Kristallijn te Lommel wordt ook aan trektelling gedaan maar dan ALLE DAGEN. Men start als de vogeltrek op gang komt, dit is de tweede helft van augustus.

Contact : Toon Jansen (tel.: 011/54.23.16) en Michel Emmers (tel.: 011/54.28.70)
Alles te volgen via onze website : www.natuurpunt-noordlimburg.be

Zondag 10 oktober t/m zondag 17 oktober 2010

Week van het bos

Voor informatie verwijzen we naar de media en/of internet.

Zaterdag 16 oktober 2010

A. Beheerswerken in ons “Dendrologisch Wielewaalpark Den Tip” te Lommel-Kerkhoven

Leiding: Albert Geuens en Gerard Jannis.

Samenkomst: om 9.00 uur aan “De Tip” zelf.

Uit te voeren beheerswerken: draineerslootjes vegen en andere beheersactiviteiten.

B. Beeldmontage over de Canadareis van Natuurpunt Noord-Limburg in juni 2010.

In het kader van ons FOTOFESTIVAL 2010 hebben we aan de deelnemers van deze reis gevraagd om hun fototoestel niet te sparen. En onze oproep is niet in dovemansoren gevallen want we ontvingen niet minder dan 1980 foto's. Een uitgebreide selectie van deze foto's werd in een beeldpresentatie gegoten. De deelnemers zelf en de bezochte natuurparken met hun prachtige landschappen staan bij deze presentatie centraal. We kondigen hier tevens aan dat in het voorjaar 2011 onder leiding van Theo Geuens een vervolg beeldverslag voorzien is van deze reis met meer beelden gemaakt met professionele telelenzen.

Presentatie: Deelnemers van deze reis.

Aanvang: 20 uur

Locatie: Ontmoetingscentrum Palethe te Overpelt, Jeugdlaan 2.

A. Maandelijkse watervogeltellingen

Leiding : André Geypen (011 546113) en Michel Emmers (011 542870)

Samenkomst : telkens om 8.00 uur aan het kruispunt van Lommel-Barrier.

Data : zondag 17 oktober 2010, zondag 14 november 2010
zondag 19 december 2010 en zondag 16 januari 2011.

Deze tellingen worden dit winterhalfjaar weer georganiseerd door de centrale van het I.W.R.B.

Geïnteresseerde leden gelieven vóóraf met André of Michel contact op te nemen.

B. Herfstwandeling in ons reservaat Het Plat te Overpelt

Leiding: Theo Renckens, John Verboven en Willy Cox
Samenkomst: om 14.00 uur aan de Schapenstal aan het einde van de Palisstraat.

Zaterdag 23 oktober 2010

Beheerswerken in ons “Dendrologisch Wielewaalpark Den Tip” te Lommel-Kerkhoven

Leiding: Albert Geuens en Gerard Jannis.
Samenkomst: om 9.00 uur aan “De Tip” zelf.
Uit te voeren beheerswerken: draineerslootjes vegen en andere beheersactiviteiten.

Zondag 24 oktober 2010

Simultaan vogeltellingen in de Maatheide/Kristallijn te Lommel.

Leiding: Toon Jansen (tel.: 011 542316) en Michel Emmers (tel.: 011 542870)
Aanvang en duur: vanaf zonsopgang tot 16 uur.

Zondag 31 oktober 2010

Herfstuitstap naar de ARDENNEN (omgeving Aywaille-Remouchamps).

De 10de jubileumuitstap van vorig jaar in de omgeving van St.-Vith herinneren we ons nog goed, niet alleen omwille van de lustrumtraktatie maar tevens omwille van de verrassende waarnemingen van onder andere honderden overtrekkende kraanvogels.

Dit jaar zal Olav Thijs ons voor de elfde achtereenvolgende maal op sleeptouw nemen en verkennen we de omgeving van Aywaille-Remouchamps: mooie landschappen, iets voor paddenstoelspeurneuzen, mogelijk weer kraanvogels, sleedoornbessen of rozenbottels inzamelen, fotootjes schieten enz.

Leiding: Olav Thijs.
Onkosten: volwassenen : 12 euro
beneden 25 jaar en JNM-leden : 6 euro
maximum : 30 euro per gezin.

Inschrijving : De deelnemers geven naam en opstapplaats door aan Marc Geuens
GSM 0478 542251, email: marcgeuens1@telenet.be
Alleen de eerste 50 ingeschrevenen gaan mee, schrijf dus tijdig in !!!

Vertrek van de autocar :

In Lommel stationstraat Q8-station	:	7.00 uur
Lutlommel, Shaft	:	7.05 uur
Lommel Barrier, kruispunt	:	7.10 uur
Neerpelt Gamma	:	7.20 uur
Overpelt Gemeentehuis	:	7.25 uur
Lindelhoeven, pastorie	:	7.30 uur
Eksel Nieuw Marktplaats	:	7.35 uur
Hechtel kruispunt	:	7.40 uur.

Zondag 7 november 2010

Geleide wandeling in de Vloeiweiden te Lommel-Kolonie

Leiding: Noord-Limburgse Natuurgidsen: Henri Cuyvers en Jan Korsten.
Samenkomst: om 13.45 uur aan het WateringHUIS en om 14 uur aan het einde van de Koloniestraat.

Zaterdag 13 november 2010

Beheerswerken in het reservaat De Riebos te Lommel

Leiding: A. Geypen.
Samenkomst: om 9.00 u. aan het einde van "In de Putten" straat links ten noorden van het kanaal op de baan van Lommel naar Luyksgestel ofwel op 't reservaat zelf.
Er wordt een halve dag gewerkt van 9 uur tot 12 uur.

Zondag 14 november 2010

Maandelijkse watervogeltellingen

Noord-Limburgse waterplassen: zie zondag 17 oktober 2010.

Deelnemers dienen echter vooraf André eens op te bellen 011-546113

Vrijdag 19 november 2010

Beeldreportages (film en foto's) van de Engelandreizen van Natuurpunt-Noord-Limburg.

Ik mocht toevalligerwijze reeds een glimp opvangen van een fotopresentatie aangaande de laatste tuinenreis naar Engeland en de indruk was gewoon fantastisch.

Ditmaal vertoeven we in de grote zaal van OC De Schans te Hechtel en met de medewerking van KVLV-Hechtel zal dit Engeland-beeldenoverzicht een niet te missen belevenis worden.

Presentatie: film van Ivo Schouteden en fotoreportage van Albert Mertens.
Aanvang: om 20 uur .
Locatie: Ontmoetingscentrum De Schans te Hechtel, Rode Kruisplein 10.

Zaterdag 20 en zondag 21 november 2010

Dag van de natuur

Verdere info zie de media of website.

Zondag 5 december 2010

Geleide wandeling in de Vloeiweiden te Lommel-Kolonie

Leiding: Noord-Limburgse Natuurgidsen: Leon Plessers en Willy Cox.
Samenkomst: om 13.45 uur aan het WateringHUIS en om 14 uur aan het einde van de Koloniestraat.

Zaterdag 18 december 2010

Beheerswerken in en om het WateringHUIS te Lommel-Kolonie.

Trimestriële onderhouds- en poetsbeurt. Iedereen is welkom van 9 tot 12 uur.

Zondag 19 december 2010

Maandelijksse watervogeltellingen Noord-Limburgse waterplassen :

zie zondag 17 oktober 2010.
Deelnemers dienen vooraf André eens op te bellen 011 546113

Zondag 2 januari 2011

Namiddagwandeling in De Vloeiweiden

en aansluitend Nieuwjaarstraktatie in het WateringHUIS te Lommel-Kolonie.

Leiding: Noord-Limburgse Natuurgidsen: Michel Emmers, Viviane Lenaerts.
Samenkomst: om 13.45 uur aan het WateringHUIS en om 14 uur aan het einde van de Koloniestraat.

Na de namiddagwandeling die zoals altijd om 14.00 uur begint, is er aansluitend in het WateringHUIS nieuw jaarstraktatie met gratis vlaai en drank.
Alle Natuurpuntleden zijn van harte welkom.

Maandag 3 januari 2011

Werkvergadering : verzenden van Zonnedaauw nr. 1 – 2011.

Lokaal: Gemeentezaal De Geer te Eksel om 20.00 uur.

AANKONDIGINGEN: GEBOORTEKAARTJES * DOOPSUIKER *
UITNODIGINGEN: HUWELIJKEN * GOUDEN BRUILOFTEN *
WIJ MAKEN ONTWERPEN VOOR ALLES WAT U TE VIERN HEEFT

Ontwerpen die bij u passen!
Voor alle gelegenheden

star
design

* 0493-449076 *

...laat uw aankondigingen schitteren!

Er was eens...

HOE DE KRUISSPIN HAAR KRUIS KREEG

Ook wel eens het web van de kruisspin in je gezicht gehad, toen je 's morgens door de tuin naar je fiets liep? Deze spin weeft haar web in de nazomer en herfst boven paden. Kruisspinnen zijn dagelijks bezig met het maken en repareren van hun kwetsbare webben. Kruisspinnen zijn super wevers. En dat kwam lang geleden goed van pas. Lees deze christelijke legende:

Vanuit het web tussen twee struiken kon de spin zijn ogen niet geloven. Zij zag, bijna tweeduizend jaar geleden, de soldaten zonder mededogen dobbelen om het geweven kleed van de veroordeelde. In doodstrijd hing deze aan het kruis. Het bloed liep van de doornenkroon over zijn gezicht. Hij werd belaagd door vele vliegen die zich te goed deden aan het geronnen bloed. Jezus had duidelijk last van het gekrioel van de insecten. De spin kreeg medelijden en kroop uit haar web, liep naar het kruis en omhoog naar het gezicht. Zorgvuldig weefde zij draad voor draad een web rond het hele hoofd. Zij spon de draden zo nauwgezet, dat het gezicht een grijze waas kreeg.

Toen de spin klaar was liep zij rustig naar beneden. De zon scheen toen zij over de grond terug liep naar haar eigen web. De spin draaide zich om en keek omhoog. Ze zag dat de vliegen zich boos maakten omdat ze door het web het bloed niet meer konden bereiken. Het leek of Jezus dankbaar naar haar glimlachte. Op dat moment viel de schaduw van het kruis precies op de rug van de spin. Het leek of er in haar oor gefluisterd werd: "Dank je wel, spin, voor je goede zorgen."

Rustig en tevreden liep de spin terug naar haar web. Daar aangekomen zag zij dat het kruis op haar schild niet verdwenen was en zij realiseerde zich dat zij een web had geweven voor een bijzonder iemand.

Het dankbetoon van God voor het mededogen van de spin werd aan al haar nakomelingen doorgegeven. Zij hebben nog steeds een kruis op hun rug en daarom worden ze kruisspinnen genoemd.

Een kruisspin is een van de bekendste Europese spinnen omdat ze vaak haar web weeft over tuinpaden. De spin weeft haar web op de vliegwegen van de insecten tussen hogere planten. Tuinpaden zijn dus ideaal. Het web raakt makkelijk beschadigd door invliegende insecten, maar ook omdat de draden snel uitdrogen. De kleinere mannetjes wagen hun leven als ze een vrouwtje in het web proberen te bevruchten. Vaak worden ze als lekker hapje gezien. De uit eitjes geboren gele spinnetjes klimmen in de lente zo hoog mogelijk.

Uit hun achterlijf komt een draad en ze laten zich door de wind zweven. Eenmaal geland beginnen ze snel met het weven van een klein web, die de meeste mensen niet zien. We zien in de nazomer en herfst vooral de grote webben van de tweejarige, volwassen vrouwelijke kruisspin, die veel groter is dan het mannetje. Kruisspinnen vangen in hun web vliegen, muggen, maar ook wespen, bijen en vlinders. De slachtoffers worden snel in pakketjes geweven, verlamd door een gifbeet en naar een hoekje gesleept, waar de spin de prooi in alle rust kan verorberen. Kruisspinnen op hun beurt vormen weer lekker hapjes voor vogels.

www.natuurverhalen.nl

*Is oktober warm en fijn,
het zal een scherpe winter zijn;
maar is hij nat en koel,
't Is van een zachte winter 't voorgewoel.*

Foto uit de oude doos.

Door de jaren heen heb ik een en ander beeldmateriaal verzameld, hetgeen eventueel kan dienstig zijn om onze Natuurpunt infostand aan te kleden. Bij het doorwaden van al deze folders, tekeningen, teksten en foto's stoot ik plots op een foto, die ik meteen geschikt vind voor deze rubriek. Het is een foto gemaakt ter gelegenheid van een of andere belangrijke activiteit in de natuur, mogelijk beheerswerken. De foto werd gemaakt door Celine Lavaerts, journalist voor Het Belang van Limburg en de Weekkrant. In de volgende uitgave van Zonnedaaw willen we graag de aanleiding

voor deze foto kennen, alsook tevens de namen van al de personen op de foto, die duidelijk de opdracht kregen om "cheese" te zeggen. Het zou nog mooier zijn als we reacties mochten ontvangen van de jonge dames.

Paul VERHEYEN

Weer een spreuk

*In het najaar
veel wind uit het westen,
evenlang zal hoge wind
ons in 't voorjaar pesten.*

Verslag heidefietstocht 2010

Als we ons even kunnen terugplaatsen in vorige eeuwen en ons een beeld willen vormen van de Kempen destijds, dan zien we beelden van uitgestrekte heidevelden met kudden schapen. Er resten ons heden ten dage slechts enkele relictten van deze gebieden en het is van groot cultuurhistorisch belang deze heidevlakten te conserveren zodat ook de volgende generaties hiervan nog mogen genieten.

Op zondag 29 augustus mochten wij met een groepje van 13 natuurvrienden in een dagfietstocht genieten van de nog overgebleven Lommelse heidereservaten, die nu in volle bloei staan. Hoewel de weersvoorspellingen eerder onheilspellend zijn, blijven we grotendeels gespaard van regen en wind. Door de overvloedige regenval van de vorige dagen zijn de mulle zandwegen per fiets goed bereikbaar.

We bezoeken achtereenvolgens :
de Heuvelse heide, 14 ha groot, struikheide
de Blekerheide, 21 ha, struikheide
de Riebosserheide, 9,5 ha, nat heidegebied met naast struikheide ook dopheide en op geplagde stroken tevens bloeiende gentiaan.
en tenslotte de Kattenbosserheide, struikheide en tevens enkele jeneverbesstruiken.
Cel, André en Frans vertellen ons welke beheerswerken er minimaal tweejaarlijks dienen te gebeuren: voornamelijk het uittrekken van de jong opgeschoten vliegdennen.

Ook hun waarnemingen op de heide komen aan bod: vogels zoals geelgors, boompieper, roodborstta-puit, bonte vliegenvanger, veldleeuwerik, graspieper, boompieper, alsook kwartel die men tijdens de voorjaarstrek aldaar kan horen.

De Riebosserheide maakt indruk omwille van de verscheidenheid en toekomstgerichtheid. Het is een enig gebied natte heide. Wat is het mooi de dopheide samen met de gentianen. Het is een resultaat van reeds 30 jaar beheerswerken. Een braakliggend stuk land begroeid met spontaan opgeschoten reseda wacht nu sinds 1 jaar op herbestemming tot heide. Terloops zien we er een icarusblauwtje, een wekkertje (sprinkhaan) en een schorpioenvlieg.

Het is een dagfietstocht van ongeveer 50 km geworden. In een restaurant langs het kanaal van Beverlo mochten we omstreeks het middaguur onze picknick nuttigen bij een heerlijke teljaar verse soep.

Het geeft een voldoening dit jaar al onze heidegebieden in volle bloei aanschouwd te hebben. Het zijn per slot van rekening natuurmonumenten bij onze deur als het ware.

Paul VERHEYEN

Natuurpuntledenfeest 2010

aan de Katershoeve te Hechtel op zaterdag 4 september .

Naar traditie bestaat ons ledenfeest uit twee delen: Er is ten eerste een natuurwandeling en ten tweede aansluitend een barbecue. Er zijn 17 deelnemers aan de wandeling en een zestigtal deelnemers aan de maaltijd. Het zonnige, aangename, "Indian Summer"-weer-tje completeert onze dag.

Onder leiding van natuurgids Albert Geuens verkennen we de prachtige natuurgebiedjes aan de Kleine Hoef, die door Natuurpunt Hechtel-Eksel worden beheerd en naar een oud Kempisch landschap worden hersteld. Een eerste heidegebiedje, dat spontaan tot stand kwam na het rooien van de bomen, herbergt naast de prachtig bloeiende purperen struikheide een rijke fauna van allerhande insecten, waarvan de blauwvleugelsprinkhaan gekoesterd wordt. Deze wordt als vrij zeldzaam

omgeschreven en heeft hier op de schrale zandgrond een geschikt biotoop. Als de sprinkhaan vliegt kan men de blauwe schijn op de vleugels waarnemen. Ook het verhaal bij andere boeiende waarnemingen worden verteld, zoals dat van de spinnendoder en de bijenwolf. En het ontdekken van enkele krekels doet ons onvermijdelijk denken aan het sprookje van de nijvere mier en de onbezonnen zanger.

Als we een bos doorwandelen merken we op dat hier minder leven te bespeuren valt, hoewel we de aanwezigheid van everzwijnen kunnen vaststellen aan de heftig doorwoelde graszoden langs de wandelpaden.

Een ander oud-Kempisch aandoende omgeving is een boekweitveld van ongeveer 1 ha. Hier wordt een andere, uit het zuiden geïmmigreerde sprinkhaan waargenomen, de goudoogsprinkhaan, die lijkt op onze sabelsprinkhaan maar kleiner is en inderdaad gouden oogjes heeft.

In een volgend herwonnen heidegebied, weerom prachtig bloeiend, kleurt een gehakkelde aurelia mooi

in de zon. Op de schrale zuivere zandgrond komt her en der grondster voor, een unicum vertelt men mij, net als de jeneverbesstruik die er ook nog staat.

Aan een hersteld vennetje, weer iets typisch oud-Kempisch, zijn het de libellen die in het oog springen. Gelukkig is er Gerard, die naar gewoonte op een afstandje met behoedzame tred de omgeving afspeurt, om de libellen op naam te brengen: paardenbijter en beekoeverlibel.

De wandeling brengt ons over de Zwarte Beek naar het militair domein, dat we met toestemming mogen intrekken. Hier valt de wijdheid en ongereptheid van het oude landschap op. Dankzij de militairen is de oude Kempen hier vandaag nog aanwezig met een licht grillig relief, kronkelige zandige paden, hier en daar een vliegden op de heide, vennetjes met heerlijk bloeiende dopheide en ook enkele gentiaantjes. En alles hier en daar opgesierd met een heerlijk gekleurde kleine vuurvliender in de nabijheid van zijn waardplant, de schapenzuring, of een andere waarneming van een tijgerspin, of een groepje roodborsttapuiten enz.

Over het ganse wandeltraject zijn er op dit tijdstip overal paddestoelen allerhande te bewonderen. Dit is een wandelobjectief op zich. Ik zal de kleuren en textuur van van heksenboleet niet meer vergeten met zijn beige viltige hoedje en karmijnkleurige licht gevlamde steel.

Als de geur van de barbecue ons tegemoet komt, weten we dat er een einde komt aan deze mooie wandeling en dat we mogen aanzitten aan het tweede deel van ons ledenfeest. En laten we niet vergeten dat Pierre en Paula en hun familie gezorgd hebben voor deze feestdis, waarvoor hier onze expliciete dank. Het was lekker, aangenaam en gezellig daar aan de Katershoeve.

Paul VERHEYEN

VOGELS

DICHTERBIJ BEKEKEN

Braakballen verzamelen.

Vanwege Hans Claes, voorzitter van JNM-Teutenland ontvingen we volgende oproep met betrekking tot braakballen verzamelen:

Uilen en andere vogelsoorten (roofvogels, reigers, ...) eten muizen en andere prooidieren, waarvan ze de onverteerde resten uitbraken in de vorm van braakballen. Op plaatsen waar deze vogels regelmatig rusten ('roesten') kan je soms grote aantallen van deze braakballen vinden. Door ze uit te pluizen en de schedelresten op naam te brengen krijg je een indruk van de kleine zoogdierenfauna in de buurt van de vindplaats. Niet iedere vogelsoort levert geschikte braakballen. Die van buizerd en torenvalk bevatten maar zelden schedelresten, omdat ze verder dan bij uilen worden verteerd door de maagsappen en omdat roofvogels hun prooien plukken. Uilen daarentegen slikken hun prooi met huid en haar in. Het meest geschikt zijn de braakballen van de kerkuil. Deze uil eet alles wat hij te pakken kan krijgen, ook spitsmuizen. Bosuilen doen dat ook, maar hun braakballen zijn veel moeilijker te vinden. Braakballen van ransuilen zijn wel gemakkelijk te vinden op winterroestplaatsen, maar ze eten vooral woelmuizen en ware muizen. Steenuiltjes eten vooral insecten, dus hun braakballen bevatten weinig zoogdieren.

Braakballen pluizen levert informatie op over de verspreiding van kleine zoogdieren.

Hiermee wil de zoogdierenwerkgroep een oproep doen om braakballen te verzamelen en deze bij de verantwoordelijke (Hans Claes) in te leveren.

Werkwijze:

Indien je braakballen vind (let op: vossenuitwerpselen lijken hier veel op en deze kunnen de vossenlintworm bevatten), moet je deze laten drogen, of gewoon in een papieren zakje steken (niet in plastic à hier schimmelen en rotten ze).

Gelieve hierbij ook te noteren:

Datum

Vindplaats (locatie + evt. nestkast)

Dus per vindplaats 1 zakje met de gegevens, niet alles bijeen gooien!

Hiermee help je mee, om te weten te komen welke muizensoorten en andere kleine dieren in jouw buurt voorkomen.

Braakballen binnendoen op volgend adres:

Hans Claes,
Damsheide 19,
3910 Neerpelt

Je kan ze ook altijd meegeven aan andere verantwoordelijken van een werkgroep, dan komen ze zeker terecht.

Hans CLAES, voorzitter JNM-Teutenland.

Hier een boeiend kortverhaal over jonge gierzwaluwen, zoals we er meer wensen te ontvangen.

Lommel, juli 2010

Mijn overbuurman komt vragen wat er op zijn zolder toch zit te piepen en te krassen. Het zijn drie al uit de kluiten gewassen gierzwaluwen. Wat moeten we daarmee aanvangen? Ze zijn uit hun nest gevluht vanwege de verschroeiende hitte onder de pannen. Maar hoe moeten we die in leven houden? Wat eten die vogels? We nemen contact op met het Natuurhulpcentrum in Opglabbeek: "Breng ze maar, want we hebben er al 50 binnen gekregen." Vluggers gezegd dan gedaan en gedurende twee weken kan mijn buurman er twee en ikzelf er eentje in leven houden. Als ik voor één dag wegga, dan neem ik hem en een vliegennipper mee. Toen ik voor vier dagen zou weggaan, bel ik opnieuw het Natuurhulpcentrum en ik mag ze direct brengen. Maar als ik die twee diertjes van mijn buurman en die ene van mij terug samenbreng, krijg

ik echt kippenvel, als ik zie hoe die drie tekeer gaan: ze botsen en piepen en denken voorzeker dat ze hun ouders terug gevonden hebben. Hun bekjes gaan nu spontaan en aanhoudelijk vanzelf open terwijl we ze eerder altijd dienden open te breken. Ik heb ze toen maar onmiddellijk naar Opglabbeek gebracht, want ondanks onze inspanningen om de gevangen vliegen te voederen, blijken ze volledig ondervoed. Hoe dan ook, ze zijn er doorgekomen. Het Opvangcentrum laat ons weten dat ze het alledrie gehaald hebben. Het is onbegrijpelijk dat die jonge vogels – in dit geval drie weken lang met heel weinig voedsel – kunnen overleven.

We kijken uit naar de eerste meidagen in 2011 of deze gierzwaluwen of hun nazaten terug onder die vorstpan komen nestelen. Mogelijk zijn ze geringd. Wie weet, we zullen uitkijken!

Rik VAESEN

Er was eens...

DE KLAGENDE PLEVIEREN

In de herfst en de winter zien we boven ons land grote groepen Kievieten, die deels in Nederland zijn opgegroeid en voor een belangrijk deel bestaan uit soortgenoten uit noord en oost Europa. Als u goed kijkt ziet u dat tussen deze vrolijk duikelend zwart witte vogels ook veel slankere lichtgekleurde vogels meevliegen. Dat zijn de goudplevieren uit o.a. Lapland. Waarom de plevieren naar de regen genoemd zijn, leest u in het volgende legende.

God schiep de aarde met al zijn bewoners in één week en kon toen uitrusten van al dat harde werken. Maar het werk was voor de bewoners van de aarde nog niet klaar, zij moesten nog veel details afmaken. De zee oefende met eb en vloed, de juiste timing zoekend. Muizen zaaiden graszaad in zodat zij in de winter eten konden vinden in de bevroren aren. Het varken had nog geen staart. En de seizoenen moesten nog hun regelmaat en eigen karakteristieken ontwikkelen. Zo sneeuwde het soms in de zomer en dat kon natuurlijk niet. God gaf aanwijzingen vanuit zijn luie stoel.

Zo had God de vogels de opdracht gegeven de uitwerking van de afwatering te verzorgen. Geulen en greppels moesten gegraven worden om het overtollige water via de rivieren naar zee te laten afvloeien. Alle vogels deden enthousiast mee aan deze belangrijke taak.

Alleen de plevieren weigerden. Zij wilden hun tere snavels niet blootstellen aan de stenen. Terwijl alle vogels geduldig groeven, duikelden de plevieren in grote groepen vrolijk fluitend door het luchtruim.

God was ontstemd over hun gedrag en strafte hen door hun vrolijke gefluit om te vormen tot een klagend gepiep om water. Dat is de reden waarom de plevieren vanaf die dag nog alleen klagelijk kunnen roepen om regen. Daarom weten we nu nog steeds dat als de plevieren piepen, de regen weldra zal vallen. En daarom dragen ze als naam plevier, afgeleid van pluvia, wat regen betekent.

www.natuurverhalen.nl

Wij hebben de ambitie
om u beter te verzekeren.

En om uw vermogen
beter te laten renderen.

Philip & Nele Gutschoven

31265 CA - RPR HASSELT 0858.060.812

Nieuwe Markt 31 • 3900 Overpelt

Tel. 011/66 13 12

Philip.Gutschoven@dvvlap.be

Openingsuren:

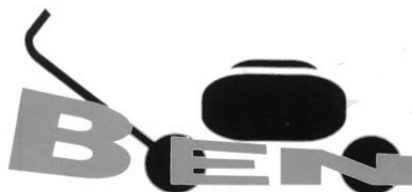
Ma Di, Do: 09.00-12.00 en 14.00-16.00

Wo: 09.00-12.00 • Vr: 09.00-12.00 en 14.00-18.00

Raad op mensenmaat

TUINMACHINES & TOEBEHOREN

BEN MERTENS

Astridlaan 214 - 3900 Overpelt

Tel. 011 - 66 43 00

Open vanaf 19 u. - Woe. gesloten

SCHILDER- & BEHANGWERKEN

Omdat u staat
op kwaliteit!

Marc Geuens

0478 542251

Lommelsebaan 64
3940 Hechtel-Eksel

KAMPEER- EN BUITENSPOORTZAAK

DEN OUTBACK

Alles voor de
Wandelaar, Fietser,
Avonturier, ...

Galerij Vivaldi, LOMMEL, 011/554450

Open: van 10.00 tot 18.00 u. denoutback@scarlet.be

Zondag en Maandag gesloten.

Bezoek onze site: www.denoutback.be

**ALS U HIER
GRAAG UW
ADVERTENTIE
ZIET STAAN,
NEEM CONTACT
MET ONS OP!
WIJ ZORGEN
ERVOOR.**

LIMBURG INTERNATIONAL
UW REISBURO I

Stationsstraat 1 bus 1 3910 NEERPELT Tel. 011/80 39 80 fax 011/ 64 03 23
e-mail: info@li-reizen.be (Lic. A 1267)

Uw reisburo en autocarbedrijf voor:

- Alle forfaitreizen
- Groepsreizen op maat
- Eëndagsreizen op maat
- Tickets voor lijnvluchten
- Verhuur autocars tot 72 plaatsen

Vraag vrijblijvend informatie.

Tot binnenkort!!!

LEOPOLDLAAN 118
3900 OVERPELT
TEL. 011/64.11.98

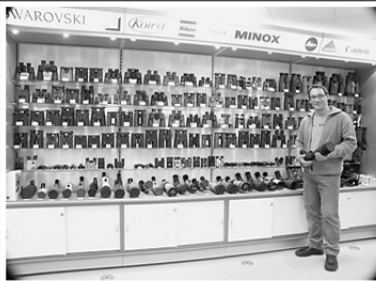

Foto Rooijmans

De verrekijker specialist
voor Nederland en België

met een assortiment van meer dan 170 verschillende verrekijkers en observatieteleascopen. Wij verkopen de topmerken: Leica, Swarovski en Zeiss.

Daarnaast zijn wij dealer van o.a. Bynolyt, Swift, Minolta, Nikon, Canon, Kowa, Minox, Steiner, etc...

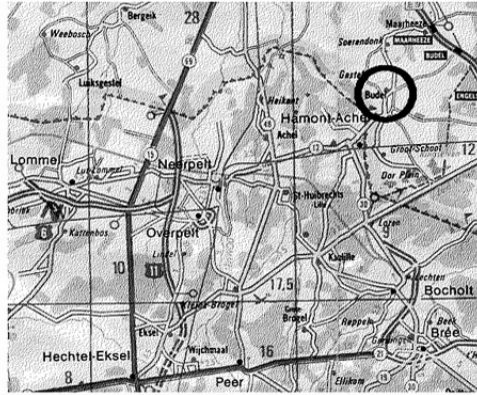
Foto Rooijmans

Markt 10 - 6021 CD - Budel
0495-494890
www.fotorooijmans.nl
h.rooijmans1@chello.nl

onze openingstijden:
maandag t/m donderdag
9.00-12.30 en 13.30-18.00

vrijdag
9.00-12.30 en 13.30-20.00

zaterdag
9.00-17.00

Uit sympathie

Overpelt

Tel.: 011.80.90.30
011.80.01.40

**ALS U HIER GRAAG UW
ADVERTENTIE ZIET STAAN, NEEM
CONTACT MET ONS OP!
WIJ ZORGEN ERVOOR.**

de 3 Swaentjes

In de oudste taverne van Peer
lekker eten en gezellig drinken
binnen of in onze sfeervolle zomertuin

Steenweg op Wijchmaal 3 - 3990 Peer

Tel.: 011/63 20 05

BIO SHOP

Neerpelt

MAARTEN BEYEN

STATIONSSTRAAT 22
3910 NEEPELT
Tel: 011 64 42 88
Fax: 011 66 50 77
E-mail: neerpelt@bioshop.be

KLIMOP

Stationsstraat 50 - 3910 Neerpelt

OPTIEK BEYEN

Zicht wordt uitstraling...

www.optiekbeyen.be

Brillen/Glazen
Nikon
Zeiss
Rodenstock
Mexx
Kappa
Puma
Brendel
Escada
Ines de la Fressange

Openingsuren

	Vormiddag	Namiddag
Ma:	8.30u - 12.30u	13.30u - 20.00u
Di:	8.30u - 12.30u	13.30u - 19.00u
Wo:	8.30u - 12.30u	13.30u - 20.00u
Do:	8.30u - 12.30u	13.30u - 19.00u
Vrij:	8.30u - 12.30u	13.30u - 19.00u
Za:	8.30u - 12.30u	13.30u - 18.00u

Contactlenzen Verrekijkers Graverwerk Ludo Beyen
Barometers Weerstations Loepen Heleen Beyen

011/64 35 80 - info@optiekbeyen.be

PLOEN

OPTIEK, CONTACTLENS - EN GEHOORCENTRUM
DORPSSTRAAT 44 • 3900 OVERPELT • TEL 011 64 13 78

KWANTEN BOUWMATERIALEN

Bouw Punt

Kwanten OVERPELT

GEVELSTENEN
DAKPANNEN
KLINKERS
MIX BETON
ISOLATIE
DAKRAMEN
MARMER
ARDUIN
GRANIET
ZAND & GRIND

44 Stuifzandstr (Industriepark) 3900-Overpelt

Tel: 011 64 44 72
Fax: 011 66 13 09
E-mail: info@kwanten.com
URL: http://www.kwanten.com

VREYSS

ELECTRO

Adelberg 15
3920 Lommel

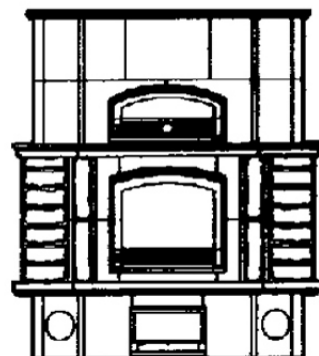
VERHEYEN NV

Garage - Tweedehandswagens

Lutlommel 147, 3920 Lommel

Tel.: 011/54 05 20
GSM 0475/24 98 62

BVBA GEERTS

Tegelkachels & Speksteenkachels
Exclusieve Houtkachels &
Inbouwhaarden

Retiesebaan 24 - 2460 KASTERLEE

Tel. (014)30 99 24 Fax : (014)30 99 25

E-mail: geertsr@pi.be

Website: www.geerts.be

DECKERS

PERMANENTE INTERIEUR-BEURS

Sellekaertsstraat 13 3900 Overpelt
Tel. 011/64.16.02 Fax. 011/66.30.45

e-mail: info@deckers.be
www.deckers.be

TAPIJTEN VAST TAPIJT VINYLvloeren LAMINAAT/PARKET TRAPLOPERS ENZ...

thijs bouw n.v.

Hamonterweg 84 3910 Neerpelt

Zaakvoerder: PAUL THIJS Tel.: (011)64 14 78 Fax (011)64 83 64

SOOGEN IVO

PARKETVLOEREN

Winnerstraat 76 3941 EKSEL

Openingsuren: zaterdag van 10 uur tot 17 uur
woensdag van 14 uur tot 18 uur

e-mail: ivo.soogen@skynet.be

www.soogen.be

GSM 0475/76 07 82

0495/57 23 34

Rijschool HENDRIKS

Leopoldlaan 44
3900 Overpelt
tel. 011-80 98 80
fax 011-64 99 72

<http://www.hendriks.be>
e-mail info@hendriks.be

Rijschool HENDRIKS NV heeft vestigingen te

OVERPELT	Leopoldlaan 44	(011)80 98 80
ACHEL	Bien 6-8	(011)64 75 15
EKSEL	Heerstraat 12	(011)73 10 51
HAMONT	Nieuwstraat 1	(011)44 70 65
LOMMEL	Molsekiezel 66	(011)54 53 91
BALEN	Vaartstraat 72	(014)81 24 23
MEERHOUT	P. Haechtplein 7	(014)30 86 93
NEERPELT	Heerstraat 43	(011)64 13 39

Rijschool HENDRIKS NV heeft een speciaal erkende vestiging in het MPI St.-Elisabeth te Wijchmaal.

Kerkstraat 24, 3990 PEER
Tel./Fax 011/63.39.54

SAMSONITE : REISBENODIGDHEDEN VAN DE BESTE KWALITEIT
DIDDL- O'NEILL - KIPLING - HEDGREN - BUREAUARTIKELN

Rijk aan natuur aangereikt

Onder deze cryptische hoofding vind je receptjes die je kan bereiden met ingrediënten die je kan vinden in de natuur omstreeks de tijd na het verschijnen van Zonnedauw.

Rozenbottel (Hondsroos) (*Rosa canina*)

Tijdens de jaarlijkse Natuurpuntherfstuitstap richting Ardennen zijn er deelnemers die tevens gretig uitkijken naar sleedoornstruiken om de vruchten van deze struik te plukken. Men kan er een heerlijke jeneverlikeur van bereiden. In een vorige uitgave van Zonnedauw (jaargang 41 nr 4) werd onder deze rubriek hierover een tekst gepubliceerd en we hoorden opgetogen reacties tijdens het laatste ledenfeest van personen die deze likeur gemaakt hebben. Deze jaarlijkse herfststuitstap brengt ons op een ander mogelijk boeiend onderwerp, dienstig in deze rubriek. De Ardeense weiden zijn vaak omzoomd met meidoornhagen waartussen naast sleedoorn ook regelmatig wilde rozenstruiken (*Rosa canina*) tussen groeien. Op deze rozenstruiken pronken tegen die tijd de helderrode bottels en Gerard Jannis kan dan niet nalaten deze te plukken en er eentje meteen op te knabbelen. Een bottel is een echte vitamine C-bom. Op komende zondag 31 oktober is onze volgende herfststuitstap naar de Ardennen. Misschien een gelegenheid om rozenbottels te vergaren, mochten we ze tegenkomen. De buitengewone rijkdom aan vitamine C in rozenbottel verklaart zijn eeuwenlange gebruik, in de vorm van confituur en versterkende siropen die men in de herfst bereidt. Rozenbottelthee is het meest bekend.

Het gaat hier wel over wilde rozenbottels. De rozenbottel is de vlezige vrucht van een roos. Gecultiveerde rozen komen niet in aanmerking? De volgende kandidaten zijn geschikt voor consumptie.

Hondsroos (*Rosa canina*).

Eglantier (*Rosa rubiginosa*). Dit wild roosje lijkt erg op de hondsroos. Als je zijn groene blaadjes kneust komt er een "groene" appelgeur vrij.

Japanse rimpelroos (*Rosa rugosa*).

Vruchten van de inheemse hondsroos, *Rosa canina*, kunnen tot erg lekkere en aromatische confituur verwerkt worden, maar ze worden ook wel gegeten als ingelegd fruit. Er wordt ook siroop en rozenwater van gemaakt. Hondsroos is in Europa inheems en de meest verspreide wilde rozensoort. Je vindt ze makkelijk, soms in grote struiken in bossen en zelfs in parken. Naast de autoweg plukken is niet aan te raden! Pluk rozenbottels als ze volledig rijp, maar nog stevig zijn.

Rozenbottelsiroop

Was de bottels en hak ze in een sterke mixer die dit zware werk aankan. Je kan de bottels ook stuksnijden, maar dat is niet gemakkelijk. Vooral de kleine bottels zijn soms hard. De pitjes mogen bij het vruchtvlees blijven. Overgiet alles met water tot de bottels vijf centimeter onder zitten. Laat even tot aan het kookpunt komen. Laat de bottels een nachtje staan. Doe alles door een neteldoek. Neem 1 liter vocht en doe er 0,5 kg suiker bij. Laat alles nog even opkoken en giet je gespoelde glazen bokaaltjes dan boordevol met dit vocht. Een geut van deze siroop is reuze lekker bij een glas droge witte wijn.

Rozenbotteljam

Je kan ook gelei maken van het rozenbottelvocht. Doe daarvoor 1/ kg speciale geleisuiker bij een liter rozenbottel aftreksel (zie hierboven). Volg de instructies op de verpakking. Je jam blijft aan de platte kant. Je kan er je lepel niet in rechtzetten. Maar dat hoeft ook niet. Deze jam is heerlijk in yoghurt, op ijs, pudding, in fruitsla, glühwein, vinaigrettes....

Op het internet kan je meer informatie en varianten vinden.

e-mail ontvangen op 27 juli 2010

Dag Luc,

ik wilde jullie toch even feliciteren met jullie tijdschrift. Eentje waar jullie met zijn allen fier op mogen zijn. Er staan altijd een hoop leuke artikels in, van afwisselende onderwerpen. Boordevol fijne foto's ook altijd. Voor velen een voorbeeld! Jullie slagen er zelfs in als een van de weinige afdelingen om een activiteitenkalender te maken voor jullie afdeling met een aantal activiteiten er tussen van nationaal. Een dikke pluim voor al de medewerkers aan jullie blad.

groetjes,

Nathalie Dekoning

Natuurpunt - Algemene Zaken en Beweging

Consulent Limburg

Kom op zaterdag 2 oktober mee feesten op de Natuur.Dag! Meer info: beweging@natuurpunt.be

Frank Swinnen
BROOD BANKET

Uw feesttaart = onze specialiteit

LUTLOMMELE 10 LOMMEL Tel.:(011)54 40 28

Woensdag gesloten

HERBALIFE

U wilt een gezond ontbijt en meer energie!

U bent moe en uitgeput of U wilt betere sportprestaties!

U heeft misschien hulp nodig bij het afslanken?

Wij kunnen je helpen!!!

Patrick & Annemie Van Endert, Karel Martelstraat 12, 3920 lommel
Tel: 011/ 55 27 86 GSM :0486 917 987 onafhankelijke herbalife distributeur

COPY CENTER BIEMANS B.V.B.A.

Vreyshoring 70 - 3920 Lommel
Tel. 011- 54 37 42 Fax 011- 55 54 39
info@biemans.be - www.biemans.be

KWALITEIT EN SERVICE

DIGITALE FULL COLOR & Z/W PRINTSERVICE
DIGITALE FOTOKOPIEEN A4/A3
PLANKOPIEEN, KLEURENKOPIEEN
SCHOOL EN KANTOORBENODIGDHEDEN
INBINDEN, PLASTIFICEREN, STEPELS
GRAVEREN, PAPIERWAREN, WENSKAARTEN
FAXSERVICE

*Schilderwerken
Gielkens & Zn
Alle verf & behang
Vloerbekleding
Airles & meerkleurige
spuittechnieken*

**Hoekstraat 55
3900 OVERPELT**

Tel.: (011)64 14 93

**HIER HAD UW
ADVERTENTIE
KUNNEN STAAN**

Paarden- en andere kracht op de boerderij

Het paard is het dier dat door de eeuwen heen de mens ten dienste is geweest. Hoewel heden vervangen als werkkraft door de tractor, is het paard voor het boerenerf nog steeds het symbool. Uit een oud boek over het boerenleven in onze contreien haalde Jean Moris een boeiend artikel over paardekracht.

Op het boerenbedrijf is er, zolang als het bestaat, het gehele jaar door allerlei werk geweest dat met mankracht alleen niet kon worden afgedaan en zo is voor de boer het temmen en het aan zich dienstbaar maken van sommige huisdieren en vooral het paard van alle tijden geweest.

Tot rond de tachtiger jaren van de 19^e eeuw was voor de meeste boeren het paard nog een soort weeldeartikel en op de meeste bedrijven werd dan ook nog veelvuldig beroep gedaan op een os. Een enkele keuterboer spande zelfs zijn koe voor kar of ploeg (en het kon zelfs gebeuren dat de boer de eg zelf, achteruit gaande, over de akker trok) maar tegen 1900 was het gebruik van de koe toch al een zeldzaamheid geworden.

In de regel kocht de ossenboer ieder jaar een nieuwe os van circa 1,5 jaar oud voor een zo zacht mogelijk prijsje. Dit gebeurde in de loop van de herfst als het zwaarste werk op het land achter de rug was. Gedurende de winter werd de nieuweling met veel geduld aangeleerd, eerst in de strengen, daarna voor de eg en ploeg en later in de kar. Als alles naar wens verliep was hij in het voorjaar "getuigd" en kon hij tot en met de herfst zijn werk doen. In

die tussentijd was hij flink uit de kluiten gegroeid en nadat er een flink lapje vlees was aangekomen kon hij aan de slager of veehandelaar verkocht worden. Als hij dan "tuimelde" (tweemaal zoveel opbracht als hij gekost had) had hij het goed gedaan want de boer had er zijn werk mee verricht en hij hield er, na aankoop van een nieuwe, nog een flinke duit aan over. Naar ras of afstamming werd bij die aankoop niet gevraagd, zodat je ossen in alle kleuren van de regenboog tegenkwam; zwart- en roodbonte, witte, blauwe, vale enz. Het voornaamste was dat hij mak was en goed trekken wilde maar dat moest na aankoop blijken.

In de paardenwereld was het ongeveer eender gesteld. Aan rasfokkerij werd nog niet gedaan en zo zag men paarden van allerlei slag aan het werk.

Hoewel het overschakelen naar de paardenkracht reeds in volle gang was zat het er voor velen niet aan om meteen maar een volslagen paard te kopen en zo werd, vooral op de kleine bedrijven een pony aangeschaft, waarvoor op de lokale paardenmarkten geregeld gelegenheid in overvloed was. Er is rond 1900 een tijd geweest dat die markten als het ware overspoeld werden met zogenaamde "Russische hitten", afkomstig uit de Baltische staten. Ze waren in alle kleuren en maten te krijgen en als men ze uit een vers geïmporteerd transport kon kopen, zodat er nog niets aan bedorven was kon men er voor een betrekkelijk kleine prijs een uitstekende werkkraft aan treffen. Ze moesten dan nog aangeleerd worden, waren echter over het algemeen mak, willige trekkers en ongelooflijk taai. Wat uithoudingsvermogen betreft kon er geen enkele inlander tegen hen aan.

Veel gewezen ossenboeren die gewoon waren geweest tussen aanschaf en verkoop van hun os een aardig winstje te realiseren probeerden die methode ook toe te passen in de paardenhouderij. Dan

werd in het najaar een 1,5 jarige aangekocht die in de loop van de winter werd aangeleerd en ingespannen. Kon die later als goed getuigd, "vierkant eerlijk" en zonder gebreken verkocht worden dan leverde hij een flinke duit op maar dan moest alles natuurlijk goed uitvallen en men kan zich indenken wat een gewichtige zaak de aankoop van een paard voor de gewezen ossenboer was temeer daar deze laatste weinig kaas van de paardenhandel gegeten had. Bovendien had de paardenhandel een kwalijke reputatie en waren de trucjes die de doorwinterde paardenhandelaren toepasten om de gebreken van hun koopwaar te camoufleren legio en daarom liet de ex-ossenboer zich bij zijn zwaarwichtige aankoop meestal bijstaan door een collega-boer die de reputatie had paardenkenner te zijn, zoals er in elk dorp immers wel een paar voorkwamen.

Was er in het geheel geen kapitaal om een paard aan te kopen dan was daar nog altijd de paardenhandelaar die, mits het adres eerlijk en vertrouwd was, op zekere condities bereid was een paard in consignatie te geven. Het boerke kon dan het beestje gebruiken tegen "goei voer en een warme stal", moest het daarbij dikwijls nog aanleren en, wat erger was, het soms op het meest ongelegen ogenblik weer afstaan als de handelaar er een goede koper voor had.

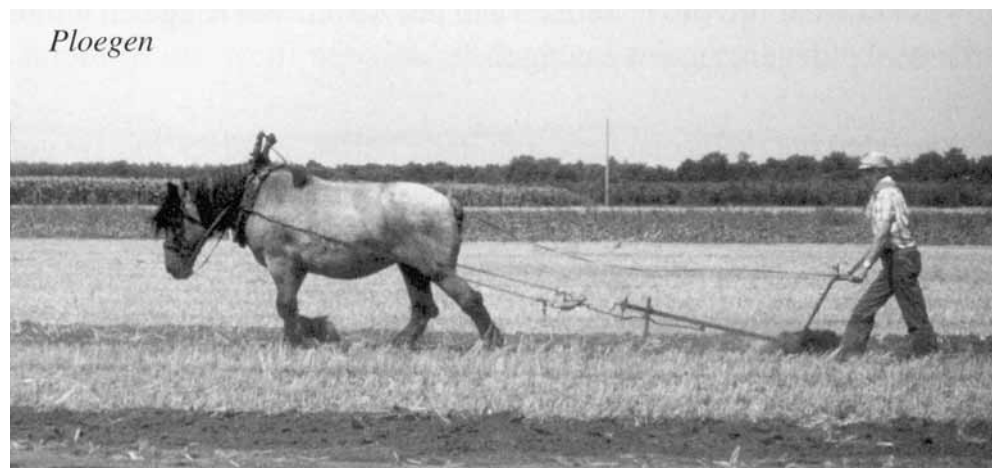
Met zo'n jong ding kon natuurlijk nog geen zwaar werk verricht worden maar als het in de loop van de winter was aangeleerd kon het al gauw een stukje land eggen of een "karke strouwsel" trekken. Het bleef al bij al een jaar lang nogal sukkelen maar op de duur kwam alles in orde. De boer was vindingrijk en wist

zich te behelpen; moest er bijvoorbeeld diep geploegd worden met een daarvoor nog ongeschikt paard dan werd er tweemaal door één voor gegaan en voor het allerswaarste werk spanden twee buurlui dikwijls letterlijk samen en werd om beurten buurmans paard te hulp geroepen. En het gebeurde ook wel ooit dat os en paard samen voor de ploeg gespannen werden. In dat geval kreeg de os aan de kant van het paard een kinderklompje over de hoorn geschoven om eventuele stootongelukken te voorkomen. Ook gebeurde het geregeld dat een paardenboer een dag paardenarbeid kwam verrichten bij een keuter die zich geen gespan kon veroorloven. Natuurlijk tegen vergoeding maar meestal werd er met "toew beurzen" gehandeld en als regel gold dan dat er voor 1 dag spandienst door de tegenpartij 3 dagen handdiensten moesten verleend worden.

Volgens een oude spreuk beschouwde vroeger de gezeten boer het bezit van een dikke merrie als het bereiken van zijn ideaal. In die jaren waren de dikke merries immers nog maar erg dun gezaaid en de paardenfokkerij stond nog in zijn kinderschoenen. Zo waren de Brabanders aanvankelijk eerder klein van maat, meestal met weinig temperament en van sterk uiteenlopend model.

Hoedanook, voor zover hij er zich één kon veroorloven was het paard vrijwel altijd de trots van de boer. Hoe trots de boer ook op zijn Brabander was, dit mocht ook weer niet te ver doorgedreven worden want "met mager koei en een vet peerd is heel het geboer niks weerd".

In sommige gevallen beweerden kwatongen zelfs dat de boer meer van zijn paard hield dan van zijn wijf maar dat was natuurlijk maar "kwaai praat", tenzij hij "een goei peerd en een kwoad wijf" had en dan kon je het hem eigenlijk niet erg kwalijk nemen.

Negentiende LIKONA Jaarboek is verschenen.

Het LIKONA-Jaarboek 2009 evalueert het project 'Gemeenten adopteren Limburgse soorten'. Twee jaar geleden ging de provinciale campagne 'Gemeenten adopteren Limburgse soorten' (GALS) van start. Elke Limburgse gemeente engageerde zich om, in het kader van het behoud van de biodiversiteit, een typische planten- of diersoort uit hun gemeente te adopteren. Zij kwamen hiermee eveneens tegemoet aan een Europese oproep om het verlies aan biodiversiteit te stoppen. Gedeputeerde Frank Smeets stelde op dinsdag 13 juli het LIKONA-Jaarboek 2009 voor dat helemaal gewijd is aan de eerste resultaten van het project na twee jaar werking. Het staat buiten kijf dat het GALS-project geleid heeft tot een forse stijging van de activiteiten rond biodiversiteit in Limburg.

Stijging activiteiten

Het GALS-project was van bij de start een succes. Dit had wellicht te maken met het sterke merk (de Limburgse soorten) en het eenvoudige concept (adoptie). Bij de evaluatie bleek dat vooral de acties op het terrein en op het communicatieve vlak fors stegen. "De terreinacties zijn heel divers: heideherstel, de aanleg en het herstel van poelen, de aanleg van akkerranden, boomgaarden en houtkanten ... om er maar enkele te noemen", stelde gedeputeerde Smeets, "De toename van het aantal communicatieve acties is zelfs spectaculair". Er werden initiatieven genomen die op zijn minst 'origineel' kunnen genoemd worden: Tongeren lanceerde steenuilpralines, en Houthalen-Helchteren verkocht ijzeren versies van hun adoptiesoort het wekkertje ten voordele van het regenwoud in het Congo-bekken.

Vooruit of achteruit?

Dankzij het project kon de huidige status van de geadopteerde soorten in 38 gemeenten ingeschat worden. In 14 gemeenten bleven de aantallen stabiel en in 5 gemeenten ging de soort er op vooruit. In 6 gemeenten werd de geadopteerde soort de laatste drie jaar niet teruggevonden en in 13 gemeenten ging de soort er op achteruit. Het GALS-project heeft ook invloed gehad op de kwaliteit van de monitoring in de gemeenten. In 18 gemeenten bestaat op dit ogenblik een goed draaiende gemeentelijke werkgroep die de soorten nauwgezet opvolgt. Vóór de start van het project waren er dan maar 13.

Werking wordt verdergezet

Gedeputeerde Smeets: "We gaan wat betreft het behoud van de Limburgse biodiversiteit op de ingeslagen weg verder. We engageerden ons sterk voor het project 'Soorten en Landschappen, als dragers voor de biodiversiteit' waarin we de gemeenten verder ondersteunen bij het uitvoeren van de acties uit hun actieplan". Daarnaast stimuleert de provincie Limburg via een eigen reglement de samenwerking tussen de natuur- en milieuverenigingen en de gemeenten om samen projecten uit te voeren voor het behoud van de biodiversiteit.

Praktisch

Zoals jaarlijks bevat ook deze editie nog een bespreking van meer dan tachtig publicaties over uiteenlopende aspecten van natuurstudie in Limburg van het afgelopen jaar.

Van elke LIKONA-werkgroep is er een jaarverslag opgenomen waarin de bijzondere resultaten van het afgelopen jaar worden voorgesteld. Een schat aan informatie voor iedereen die met de Limburgse natuur begaan is.

Het jaarboek (175p.) is op een prachtige manier vormgegeven met talrijke mooie kleurenfoto's en duidelijke, overzichtelijke schema's en tabellen.

De kostprijs is €10 en je kan het jaarboek afhalen of aanvragen in Het Groene Huis. Na het betalen van de factuur krijg je het boek toegestuurd.

De vorige jaarboeken zijn nog in voorraad voor wie zijn/haar reeks wil vervolledigen.

LIKONA-secretariaat
Provinciaal Natuurcentrum, Het Groene Huis
Domein Bokrijk, 3600 Genk
tel. 011 26 54 50, fax 011 26 54 55
e-mail: likona@limburg.be

Beekrandenbeheer in het stroomgebied van Dommel en Warmbeek

Doelstelling

Realisatie van aaneengesloten bufferstroken tussen landbouwareaal en waterloop waardoor de biodiversiteit in de beekrand toeneemt en de waterkwaliteit in de waterloop verbetert.

Uitvoering

Het project speelt zich af in het stroomgebied van de Dommel en de Warmbeek, dat zich uitstrekt over de gemeenten Bocholt, Hamont-Achel, Hechtel-Eksel, Lommel, Neerpelt, Overpelt en Peer. Binnen dit gebied worden landbouwers gemotiveerd om 6 m brede grasstroken aan te leggen langs waterlopen in aaneengesloten gehelen. Op die manier creëren landbouwers een buffer die afspoeling van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen naar de waterlopen tegengaat.

Het project is een gemeenschappelijk initiatief van de watering de Dommelvallei, de provincie Limburg en de betrokken gemeenten. Het project wordt gecoördineerd door de watering De Dommelvallei.

In totaal verwacht de watering zo'n 30 km beekranden te kunnen realiseren. Het project 'Beekrandenbeheer' laat zien hoe landbouwers en waterbeheerders de handen in elkaar kunnen slaan om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren.

Achtergrond

Aan een waterloop in Vlaanderen hangen verschillende lasten. Zo is er een bemestingsverbod van 5 meter, een gewasbeschermingsmiddelen- en grondbewerkingsverbod van één meter en natuurlijk de erfdienstbaarheid van de waterbeheerder. Eveneens heerst er een druk vanuit natuur op waterlopen en worden er in het decreet Integraal Waterbeleid oeverzones gedefinieerd.

Al deze factoren maken dat de strook vlak langs de waterloop minder interessant is voor landbouw en hebben het bestuur van de watering De Dommelvallei aangezet om naar economisch en ecologisch interessante alternatieven te zoeken.

Vrijwillige beheerovereenkomst

Uit deze zoektocht bleek dat beheerovereenkomsten 'perceelsrandenbeheer' (VLM) de meeste mogelijkheden boden. Een beheerovereenkomst is een vrijwillige overeenkomst waarbij de landbouwer zich gedurende 5 jaar engageert om bepaalde maatregelen te nemen die de kwaliteit van het milieu, de natuur of het landschap ten goede komen.

De doelstelling van het beheerpakket 'perceelsran-

denbeheer' is het tot stand brengen van een bufferstrook tussen de weiden of akkers enerzijds en waterlopen anderzijds. Deze bufferstroken, ook wel beekranden genoemd, zijn 6 tot 12 meter brede grasstroken die vrij zijn van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen.

Bovendien mogen ze pas na 15 juni gemaaid worden. Voor het beheerpakket 'perceelsrandenbeheer, natuur' ontvangt de landbouwer een jaarlijkse vergoeding.

Fraaie groene linten

Door de aanleg van beekranden worden meerdere problemen tegelijk aangepakt. De waterkwaliteit verbetert door de verminderde afstroom van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. In deze bufferstroken kunnen planten zich volop ontwikkelen en dieren vinden er de nodige beschutting.

Waterlopen met beekranden vormen bovendien fraaie groene linten in het landschap. Tevens wordt rekening gehouden met praktische zaken zoals het onderhoud van de beken en de bereikbaarheid van de percelen.

Uitbreiding

Na een succesvol pilootproject in Peer werd het concept uitgebreid naar het volledige stroomgebied van de Dommel en de Warmbeek. Door de samenwerking tussen de watering De Dommelvallei, de provincie Limburg en de gemeenten Bocholt, Hamont-Achel, Hechtel-Eksel, Lommel, Neerpelt, Overpelt en Peer werd het mogelijk om een Interreg-project op te starten.

In het stroomgebied van de Dommel en de Warmbeek motiveert de watering landbouwers om beekranden af te sluiten. Op die manier wordt getracht aaneengesloten gebieden met beekranden te realiseren.

Betere biodiversiteit

De aaneengesloten bufferstroken die zo gevormd worden, bieden niet alleen voordelen voor de biodiversiteit en de waterkwaliteit, maar maken ook het beheer van de beekranden eenvoudiger. Bovendien komen de inspanningen, die nu meer zichtbaar zijn in het landschap, het imago van de landbouw ten goede.

Wegnemen vooroordelen en belemmeringen

Vele landbouwers kampen met een soort drempelvrees voor het aanleggen en beheren van beekranden. Vaak zien landbouwers deze beekranden als

een bedreiging voor hun landbouwwitbating. Een dergelijke informatie en sensibilisering kan in dit verband vele vooroordelen wegnemen.

Daarnaast ondervinden de landbouwers nog vele praktische problemen. Het betreft hier specifieke problemen, zoals ruimingsresten, afkomstig uit de waterloop, die door de waterbeheerder op de oevers worden gelegd, afrasteringen die verplaatst moeten worden of moderne machines die te breed zijn.

De watering probeert de drempel te verlagen door de eenmalige aanleg van de beekrand te verrichten, hulp te bieden bij de administratie en de coördinatie van het beheer van de beekrand op zich te nemen.

Samen met de landbouwer zoeken we naar een oplossing voor allerlei praktische problemen. Daarnaast proberen we de projectmethodiek te promoten bij andere overheden en instellingen. Met dit project proberen we landbouwers actief te betrekken bij de bescherming van aanpalende waterlopen. Het afsluiten van beheerovereenkomsten is bovendien vrijwillig.

Partners en betrokkenen

Provincie Limburg (Vlaanderen)
Gemeente Bocholt
Stad Hamont-Achel
Gemeente Hechtel-Eksel
Stad Lommel
Gemeente Overpelt
Gemeente Neerpelt
Stad Peer

Links:

www.beekranden.be
www.wateringdedommelvallei.be

Contact:

Project Beekrandenbeheer in het stroomgebied van Dommel en Warmbeek:
Watering De Dommelvallei, Annelies Gorissen, Industrieweg 8 bus 2, 3990 Peer
T (0032) (0) 474 89 83 52 E annelies@beekranden.be

Het Interreg IVa-project Interactief Waterbeheer is een Vlaams-Nederlands programma dat bestaat uit een twintigtal waterprojecten gericht op innovatieve oplossingen voor het voorkomen van overstroming, watertekort en watervervuiling.

Meer informatie: www.interactiefwaterbeheer.eu

WINTERNACHT

*Hoe zwart staan al de boomen in
de witheid, onverwacht,
van 't overdadig sneeuwen, dat 't
gedaan heeft, van den nacht!*

*Ze staan daar, als gekoolzwart en
met teekenen geprent,
al zwarte en zwarte staven, op
een eindloos pergament.*

*Ze 'n roeren, noch ze 'n poeren en,
bij 't nachtelijk gestraal,
men zweren zou dat 't spoken zijn,
of reuzen altemaal.*

*De sterren staan en bliksemen,
als oogen, ongeteld,
van boven, uit de koppen van
die reuzen vol geweld.*

*Ze groeien immer grooter, en
de witheid van de snee
verzwaart de zwarte stammen. Zich!
van een' zoo wordt er twee!*

*'k Versta nu hoe van drollen, gij,
en droezen hebt gedroomd,
wanneer ge, Noordsche heidenen,
verkeerdet in 't geboomt.*

*Bij 't razen van den winter en
bij 't nijpen van den nacht,
is de oude, grimme reuzenzegge
ontstaan in uw gedacht*

Uit 'Rijmsnoer' (Nieuwjaarmaand)
Guido Gezelle

gekoolzwart: met houtskool zwart gemaakt
met teekenen geprent: met (letter)tekens gedrukt
staven: letters

pergament: perkament. De spelling van Gezelle verwijst naar de stad waarvan het woord is afgeleid, nl. 'Pergamon'
poeren: peuren = hengelen met wormen; porren = stoten. In het gedicht bewegen ze dus niet!

't nachtelijk gestraal: de maan

Zich!: zie

drollen: kobolden

droezen: duivels

Noordsche heidenen: Germanen vóór de kerstening

grimme: grimmige

reuzenzegge: reuzensage

Sprokkels

Met deze starten we in ons ledenblad met een nieuwe rubriek, die we "SPROKKELS" noemen omdat er korte verhaaltjes, wetenswaardigheden of nieuwsjes allerhande in opgenomen worden, die we graag van jullie, via e-mail of via telefoon of met een papiertje willen verzamelen, desgevallend met een foto erbij.

-In augustus ontvingen we van Jacky Vangeneugden per e-mail enkele foto's van een opmerkelijke vlinder, die aanvankelijk als een colibrivlinder werd aanzien, hetgeen echter snel werd bijgesteld naar glasvleugelpijlstaartvlinder.

-Op onze Natuurpunt harde schijf werden tot op heden 15 persoonlijke mappen aangemaakt voor opslag van foto's met betrekking tot FOTOFESTIVAL 2010. Het is ongezeglijk hoeveel foto's er zijn opgeslagen. Aangaande de Canadareis zijn er alleen al 1980 foto's opgeslagen. Hiervan krijgen we op 16 oktober aanstaande een beeldverslag in Palethe te Overpelt. Ook de andere foto's krijgen ter gelegenertijd aandacht. We verwachten nog foto's van onze natuurgebieden in de verschillende seizoenen. Dus ga jullie gang.

-Na de cursus "Natuurfotografie" in het voorjaar 2010, is een opvolging te voorzien over fotopresentaties. Een handig, gebruiksvriendelijk en gratis te downloaden computerprogramma is onder andere "photo-story 3". Even surfen en je vindt een nederlandstalige versie, op minder dan 1 minuutje binnen te halen.

-Een e-mail-sprokkeltje vanwege Toon Jansen: "Op zaterdag 11 september gaan we voor dit seizoen voor de vierde en laatste keer Lentevuurspinnen verzamelen. Inmiddels zijn al 300 ex. ondergebracht in microbiotoopjes in petflessen. In een groot aantal van deze containertjes zijn inmiddels webjes zichtbaar. Dat stemt positief. De spinnen worden de komende weken nog enkele keren gevoed, waarna ze in optimale conditie moeten zijn voor overplaatsing naar hun nieuwe leefgebied." Aangaande deze translocatie zal in een latere uitgave van Zonnedauw en op de website meer uitleg komen.

-Van Theo Geuens ontvingen we een memory-stick met een verslag van de eerste dagen van de Canadareis en een aantal foto's. Het zal de bedoeling zijn een geschreven verslag van deze reis op onze website te plaatsen. Hierbij al een foto van de kuifduiker (podiceps auritus). Een fotopresentatie van Theo volgt in 2011.

colofon

NATUURPUNT NOORD-LIMBURG

DOELSTELLINGEN:

- Stimuleren tot natuurbeleving en natuurstudie door vorming en natuur- en milieu-educatie (natuuruitstappen, voordrachten, dia-voorstellingen, cursussen, natuurreizen, onderzoek en inventarisatie van dier- en plantensoorten).
- Aandacht voor landschapszorg en milieubeleid.
- Actieve inzet voor natuurbehoud door het beheren, aankopen en uitbouwen van natuurreservaten in Noord-Limburg:
 - de Vloeiweiden in de Watering in Lommel-Kolonie,
 - de Lommelse heidegebieden: de Riebos, de Blekerheide, de Heuvelse heide en de Kattenbosserheide,
 - de Tip, het dendrologisch park in Lommel-Kerkhoven,
 - het Plat in Overpelt
 - de Dommelvallei in Hechtel-Eksel, Peer en Overpelt
 - de Veewei in Hechtel-Eksel.

LIDMAATSCHAP:

NATUURPUNT: 24 euro per gezin

U ontvangt per jaar vijf keer het nationaal tijdschrift "NATUUR. BLAD" en daarenboven vier keer ons afdelingsblad "ZONNEDA UW".

ABONNEMENTEN:

Ieder lid van NATUURPUNT kan zich facultatief abonneren op:

- "NATUUR.FOCUS", het natuurhistorisch tijdschrift dat vier keer per jaar verschijnt voor 8,5 euro,
- "NATUUR.ORIOLUS", het vogeltijdschrift voor Vlaanderen dat ook vier keer per jaar verschijnt voor 8,5 euro.

Wie zich abonneert op NATUUR.FOCUS en ook op NATUUR.ORIOLUS betaalt 14,5 euro (in plaats van 2 x 8,5 euro).

"ZONNEDA UW", het tijdschrift van Natuurpunt afdeling Noord-Limburg (Lommel en Overpelt) dat eveneens vier maal per jaar verschijnt. Enkel voor leden buiten onze regio 7,5 euro.

LID- en ABONNEMENTSGELDEN:

kunnen als volgt worden overgeschreven:

Lidgeld NATUURPUNT en eventueel op NATUUR.FOCUS en/of NATUUR.ORIOLUS op :rek. nr.: 230-0044233-21 t.n.v. Natuurpunt vzw Abonnement op ZONNEDA UW:rek. nr.: 456-1122981-39 t.n.v. Natuurpunt Noord-Limburg

ZONNEDA UW:

Driemaandelijks contactblad uitgegeven door NATUURPUNT Afdeling Noord-Limburg (Lommel en Overpelt).

MET DANK:

Iedereen die deze zonneda uw heeft geholpen tot stand te komen. **Natuurpunt Noord-Limburg dankt allen die met hun financiële bijdrage in ruil voor publiciteit de uitgave van ons ledenblad ZONNEDA UW ondersteunen.**

Oplage 640 ex.

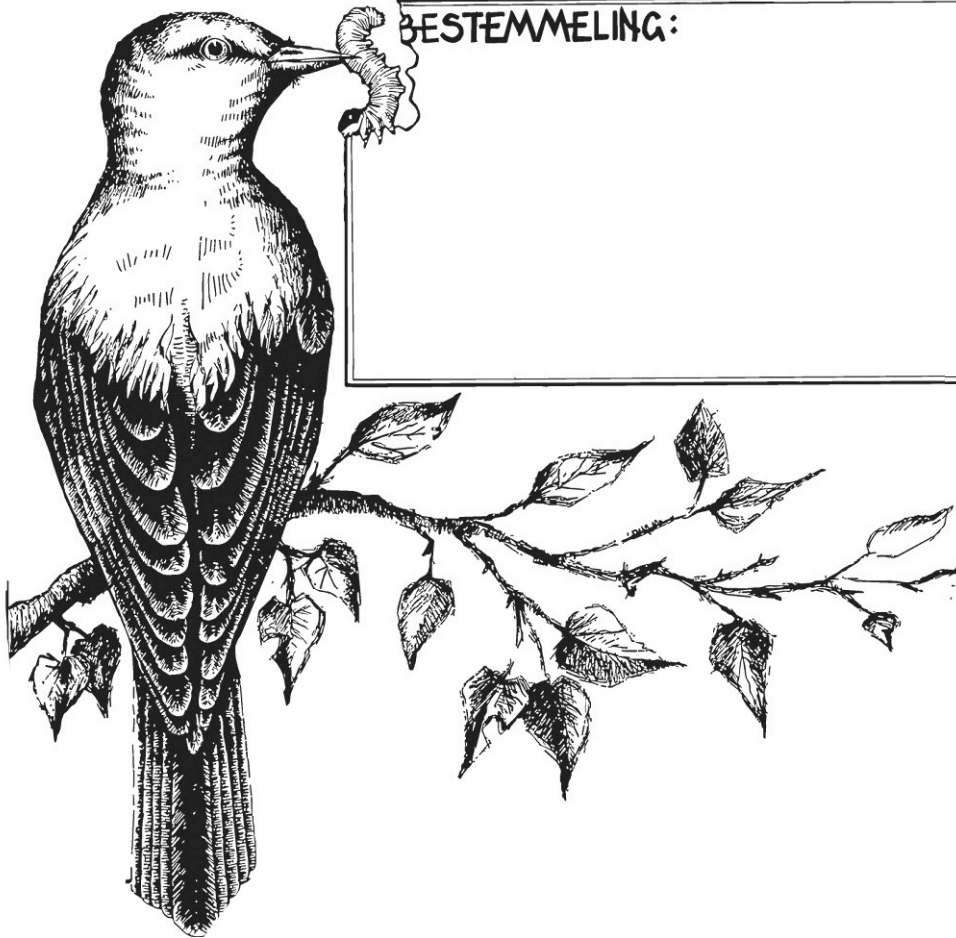

België - Belgique
P.B.
3900 OVERPELT
12/2678

P808288

Natuurpunt, Vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen

Ledenadministratie: Leon Plessers - Pater Vanduffelstraat 5 bus 2 - 3900 Overpelt - 0472883814
V.U. Paul Verheyen - Kleinmolenstraat 8 - 3910 Neerpelt - 011640222

BESTEMMELING:

design by **star** design